



ČESKÁ REPUBLIKA

## ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jiřiny Roubíčkové a soudců Mgr. Mileny Vránkové a Mgr. Zdeňka Pořízka ve veřejném zasedání konaném dne 6. 12. 2023 projednal odvolání, které v trestní věci

**obžalovaného** [redacted], narozeného [redacted] v [redacted], trvale bytem [redacted], toho času ve VTOS ve věznici MS ČR [redacted] a

**obžalované** [redacted], narozené [redacted] v [redacted], trvale bytem [redacted]

podala proti rozsudku Okresního soudu v Písku ze dne 20. 6. 2023, č. j. 7 T 54/2023 – 392, prostřednictvím svého opatrovníka [redacted] – poškozená [redacted], narozená [redacted] bytem [redacted]

a rozhodl o něm

**takto:**

Podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 trestního řádu se k odvolání poškozené [redacted], nar. [redacted] zastoupené opatrovníkem [redacted], advokátem se sídlem [redacted] napadený rozsudek ve výroku učiněném podle § 229 odst. 1 trestního řádu **zrušuje**.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu nově rozhodnuto takto:

**Obžalovaný**

[redacted] v [redacted], trvale bytem [redacted], t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici MS ČR [redacted]

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Neuwirthová.

se při nezměněném výroku o vině, uloženém trestu, uloženém ochranném ústavním sexuologickém léčení,

podle § 228 odst. 1 trestního řádu zavazuje povinností zaplatit poškozené [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] zastoupené opatrovníkem [redacted] na náhradě nemajetkové újmy částku 50 000 Kč.

Ostatní výroky napadeného rozsudku zůstávají tímto rozhodnutím nedotčeny.

### Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Písku ze dne 20. 6. 2023, č. j. 7 T 54/2023 – 392, byla podle § 206b odst. 3 trestního řádu a podle § 314r odst. 4 trestního řádu schválena dohoda o vině a trestu, která byla uzavřena v sídle Okresního soudu v Písku dne 20. 6. 2023 mezi státním zástupcem [redacted] a obžalovanou [redacted] nar. [redacted] trvale bytem [redacted] Obžalovaná [redacted] ( [redacted] ) soudem I. stupně uznána vinnou přčinem znásilnění podle § 185 odst. 1 trestního zákoníku ve formě účastenství podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku (bod 8. napadeného rozsudku). Za tento přčin byla soudem I. stupně odsouzena podle § 185 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, který jí byl podle § 81 odst. 1, 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 36 měsíců.
2. Obžalovaný [redacted] napadeným rozsudkem uznán vinným v bodě 1) – 3) zločinem pohlavní zneužití podle § 187 odst. 1 trestního zákoníku dílem samostatně, dílem ve formě spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku a přčinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku ve formě spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku. Dále obžalovaný za jednání popsané v bodě 6) rozsudku uznán vinným přčinem zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 odst. 1 trestního zákoníku, v bodě 7) přčinem výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 odst. 1 trestního zákoníku a v bodě 8) i přčinem znásilnění podle § 185 odst. 1 trestního zákoníku.
3. Za výše uvedené trestné činy byl obžalovaný [redacted] soudem I. stupně odsouzen podle § 187 odst. 1 trestního zákoníku za užití § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 38 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku do věznice s ostrahou. Podle § 99 odst. 2 písm. a), odst. 4 trestního zákoníku bylo obžalovanému uloženo ochranné ústavní sexuologické léčení. Dle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku byl obžalovanému uložen trest propadnutí věci, a to mobilního telefonu SAMSUNG GALAXY NOTE 8, výrobního čísla [redacted] telefonní číslo [redacted], heslo: [redacted].
4. Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byla poškozená [redacted] bytem [redacted] odkázána se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.
5. Ve společném řízení byla v dané trestní věci stíhána i obžalovaná [redacted] [redacted] Okresní soud v Písku podle § 206b odst. 3 trestního řádu a § 314r odst. 4 trestního řádu ve vztahu k této obžalované schválil dohodu o vině a trestu, která byla uzavřena v sídle Okresního soudu v Písku dne 20. 6. 2023 mezi obžalovanou [redacted] a státním zástupcem [redacted]. Obžalovaná [redacted] napadeným rozsudkem uznána vinnou v bodě 1) – 3) přčinem ohrožení výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), písm.

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Neuwirthová

- d), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku ve formě spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, v bodě 4) zločinem pohlavní zneužití podle § 187 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku spáchaný dílem samostatně a dílem ve formě spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, v bodě 5) i přečinem zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 odst. 1 trestního zákoníku.
6. Obžalovaná [REDAKCE] soudem I. stupně odsouzena podle § 187 odst. 2 trestního zákoníku za užití § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 30 měsíců, který jí byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 48 měsíců.
  7. Odvolací soud předesílá, že obžalované [REDAKCE] se odvolání poškozené [REDAKCE], netýká, neboť se vztahuje k bodu 8) napadeného rozsudku, z něhož jsou viněni výhradně obžalovaný [REDAKCE] a obžalovaná [REDAKCE].
  8. Rozsudek soudu I. stupně ve výroku, který byl soudem učiněn podle § 229 odst. 1 trestního řádu, právní moci nenabyl, neboť byl v zákonem stanovené lhůtě napaden odvoláním poškozené [REDAKCE], v řízení zastoupené opatrovníkem [REDAKCE].
  9. Poškozená soudu I. stupně vytýká zejména jeho závěr, že nelze bez znaleckého posouzení zjistit míru vlivu a intenzity zásahu do její duševní integrity. Soud však zcela pominul, že v tomto konkrétním případě se jednalo o zvláště zranitelnou oběť a odkázáním jejího nároku na uplatnění v civilním řízení bylo porušeno její základní právo na nedotknutelnost osoby a její soukromí podle článku 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení se základním právem na soudní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
  10. Zejména u zvláště zranitelných obětí se v obdobných případech již opakovaně vyjadřoval i ÚS, např. nálezem sp.zn. II. ÚS 3300/20 ze dne 3. 8. 2021, kdy konstatoval, že bylo porušeno základní právo poškozené podle čl. 7 odst. 1 Listiny tím, že jí jakožto zvláště zranitelné oběti soud přiznal excesivně nízkou náhradu nemajetkové újmy a se zbytkem nároku ji odkázal do občanských řízení, aniž by respektoval vývoj přístupu trestních soudů k poškozeným. Odkázal zejména na nález sp. zn. Pl. ÚS 32/16 ze dne 8. 8. 2017 (N 136/86 Sbírky NU 369; 345/2017 Sbírky), podle kterého není postavení poškozeného „nadále redukovatelné toliko na zpravidla významný pramen důkazu a na subjekt, jemuž má v trestním řízení být usnadněno vyrovnání jeho majetkoprávních nároků vzniklých v přímé souvislosti se spácháním trestného činu vůči pachateli. Poškozený v trestním řízení realizuje, resp. realizovat může, i některá svá základní práva a svobody představující tzv. tvrdé jádro lidských práv. Vývoj proto jednoznačně dospěl do bodu, v němž na postavení poškozeného v trestním řízení nelze nadále nazírat jakožto na doplňkové, bez něhož by se poškozený stejně ochrany všech svých práv uznaných zájmů domohl.“
  11. Dokazováním, nakonec i doznáním obžalovaného [REDAKCE] v hlavním líčení, bylo jednoznačně prokázáno, že jeho jednání bylo závažné a úmyslně bylo zasaženo do osobní integrity poškozené v intimní oblasti vlastní sexuality, která je u ní nezralá pro její mentálně nízký věk, když se k sexuálnímu uspokojení zneužil bezbranností poškozené. Jednoznačně tak bylo prokázáno, že byla porušena přirozená práva poškozené na důstojnost, čest i soukromí. Sexuální trauma je u poškozené, s rozumem menšího dítěte, obecně zvýšeně rizikové z hlediska pozdních následků. Skutečnost, že poškozená není schopna detailně popsat prožité utrpení, případně bez výrazných emočních projevů, nelze ale přeceňovat, protože jde o její přirozený projev odpovídající mentálnímu stavu a věku poškozené. Z dokazování jednoznačně vyplynulo, že jednání obžalovaného [REDAKCE] pocítovala negativně, vyjadřovala se odmítavě, bylo jí to značně nepříjemné, a to i přes přítomnost její vlastní matky. Jednání matky bylo zcela prokazatelně ovlivněno osobou obžalovaného [REDAKCE]. Nakonec i sám tento obžalovaný při hlavním líčení uváděl, že využil nerozhodnosti a ovlivnění matky k tomu, aby nedokázala jeho protiprávnímu jednání zabránit, určitým způsobem ji zmanipuloval.

12. Nalézací soud přesto pominul, že každý takový útok na zvláště zranitelnou oběť je traumatizujícím zážitkem snižujícím její důstojnost. Okolnosti případu rozhodně nevyklučují nebezpečí celoživotních traumat i přesto, že dosud nebyly prokázány negativní následky na psychice poškozené.
13. Jak se již opakovaně vyjadřoval ÚS, trestním soudům bylo rozhodování adhezních nároců na náhradu újmy svěřeno právě proto, aby poškození mohli dosáhnout plného uspokojení nároků zásadně již v trestním řízení a nemuseli podstupovat další (traumatizující) civilní řízení. Uvedený smysl ochrany poškozeného může být popřen, nerozhodnou-li obecné soudy (zcela) o náhradě nemajetkové újmy, čímž donutí poškozené domáhat se svých práv i v civilním řízení, na které jsou odkázáni. Není-li rozhodnuto o odpovídající náhradě nemajetkové újmy, plyne z toho potřeba opětovného prokazování oprávněnosti nároku, která může pro poškozené znamenat další konfrontaci s traumatizujícími zážitky z doby, kdy se stali obětí trestného činu, což může vést až k vyvolání pocitu bezprávi a druhotné újmy. Takové důsledky jsou nežádoucí především u zvláště zranitelných obětí ve smyslu § 2 odst. 4 zák. č. 45/2013 Sb., tedy zákona o obětech trestných činů, kterým jsou určena příslušná práva (např. právo na pomoc, informace, na ochranu před druhotnou újmou aj.). Ústavní soud v řadě nálezů dospěl k závěru, že v náhradě újmy způsobené při znásilnění je „třeba spatřovat pokračování práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí... a odkázání poškozeného se zbytkem jeho nároku do občanskoprávního řízení zejména v případě zvláště zranitelné oběti proto představuje porušení čl. 7 odst. 1 Listiny“. „Dojde-li zásahem... ke vzniku újmy, nelze snížit náhradu této újmy jen z důvodu, že poškozený jednotlivec není schopen z důvodu svého postižení plně chápat zásah do svého základního práva“. A konečně, že stěžovatelka je „velmi specifickou poškozenou, u níž není nutné hodnotit, nakolik... je či není schopna plně chápat zásahy do svých práv, k nimž při jejím opakovaném znásilnění došlo. V každém případě však tato skutečnost sama o sobě nesmí vést k tomu, že jí bude přiznána nižší náhrada nemajetkové újmy“.
14. Poškozená zdůrazňuje, že Ústavní soud opakovaně konstatoval, že prožití duševních útrap poškozených způsobených znásilněním (v daném případě zneužití bezbrannosti poškozené) nebylo třeba prokazovat znaleckými posudky. V tomto ohledu je nutné odlišit „duševní útrapy“ (§ 2956 občanského zákoníku), které představují netrvalou psychickou újmu způsobenou samotným invazivním aktem sexuálního násilí, od „posttraumatické stresové poruchy“ jako diagnózy (§ 2958 občanského zákoníku), která mívá pro znásilněnou osobu trvalejší zdravotní následky a k prokázání které by lékařského posudku mohlo být třeba (viz rozsudek Nejvyššího soudu č.j. 6 Tdo 347/2014-57 ze dne 30. 7. 2014). Uvedené kategorie představují odlišné následky, které nelze směřovat a kterou mohou zakládat rozdílné nároky. Není ale rozhodné, pod jaký konkrétní zákonný pojem soud traumatizující zážitek znásilnění podřadí – považuje-li jej za „duševní útrapy“ ve smyslu obecného ustanovení § 2956 občanského zákoníku, nebo za „další nemajetkovou újmu“ podle speciálního § 2958 občanského zákoníku. Od poškozeného nelze požadovat, aby svůj nárok kvalifikoval podle hmotného práva (zda žádá náhradu újmy podle § 2956 či § 2958 občanského zákoníku), taková kvalifikace a rozhodnutí o přiměřenosti odčinění imateriální újmy je výlučnou odpovědností soudce, kterou nelze přenášet na účastníka nebo na znalce (viz též nález sp. zn. I.ÚS 1010/22 ze dne 8. 3. 2023). Za dané situace zjištěný skutkový stav soudu umožňoval právně posoudit intenzitu způsobených duševních/psychických útrap poškozené coby zvláště zranitelné oběti, aniž by byl dán důvod vyžadovat další důkaz k jejímu subjektivnímu vnímání celého incidentu.
15. K otázce výše uplatněné nemajetkové újmy – poškozená, vědoma si i určité míry spoluzavinění své matky, právní kvalifikace protiprávního jednání obžalovaného ██████████ požadovala částku rozhodně řádově nižší, než je v obdobných případech běžné, a to s ohledem na požadavek, že náhrada újmy způsobené zásahem do nedotknutelnosti osoby a jejího soukromí musí v první řadě odrážet význam základního práva zejména v oblasti takto závažných zásahů. Poškozená volila spíše nižší částku, v duchu usnesení NS sp. zn. 4Tdo 483/2016 ze dne 12. 5. 2016, byť konkrétní případ samozřejmě má řadu jiných specifik. Tím, že nalézací soud dospěl k takovému závěru, že nepřiznal

na náhradě nemajetkové újmy vůbec nic a zvláště zranitelnou oběť poškozenou – odkázal s jejím nárokem do civilního řízení, dle názoru poškozené porušil její právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí podle článku 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení se základním právem na soudní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

16. Závěr, že soud nepřiznal poškozené žádnou satisfakci je s ohledem na specifické okolnosti případu zvláště zranitelné oběti, rozhodnutím nesprávným, když tento názor lze dále podpořit odkazem na výsledky empirické studie institutu LegalData Hub Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Uvedená studie je založena na analýze 349 rozhodnutí prvostupňových soudů z let 2015-2019 pocházející ze tří soudních krajů, kterými byli pachatelé odsouzeni za trestný čin znásilnění. Mimo jiné z ní vyplývá, že přisoudí-li soud I. stupně poškozenému alespoň část nemajetkové újmy v adhezním řízení, děje se tak v průměrné výši 251 499 Kč. Poškozená nepopírá, že srovnání jednotlivých specifických případů je zjednodušující, neboť každou věc je třeba posuzovat pečlivě a individuálně, uvedená data spolehlivě nastiňují, že částka požadovaná poškozenou není excesivní, a to zejména s ohledem na její postavení zvláště zranitelné osoby a roli její matky.
17. Poškozená z pochopitelných důvodů podala a uplatnila svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy již v rámci trestního řízení, když musí mít šanci právě již v rámci trestního řízení dosáhnout maximálně možné satisfakce, aby se vyrovnala s nepříznivými následky protiprávního jednání, když tomu nakonec odpovídá i požadavek legislativy promítnutý novelizací trestního řádu provedenou zákonem č. 181/2011 Sb. Otázka při dalším projednávání nárok na náhradu nemajetkové újmy pro ní bude bezpochyby velmi složitá, právě s ohledem na její mentální stav. V řízení bylo prokázáno, že se obžalovaný dopustil skutku, který je popsán v obžalobě. Rovněž je nepochybné, že tento skutek je porušením právní povinnosti, a vyvolává tak odpovědnost i za nemajetkovou újmu tímto jednáním způsobenou. Poškozená uplatnila řádně a včas svůj občanskoprávní nárok, o kterém mělo být soudem rozhodnuto.
18. Ze všech těchto důvodů poškozená navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek v části výroku o odkázání poškozené [REDAKCE] s jejím uplatněným nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních zrušil a poté sám nově rozhodl tak, že poškozené v jejím nároku na nemajetkovou újmu vyhoví a podle § 228 odst. 1 trestního řádu uloží obžalovanému povinnost nahradit poškozené náhradu nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč.
19. Veřejné zasedání dne 6. 12. 2023 konáno za splnění všech procesních podmínek v nepřítomnosti obžalovaných [REDAKCE]. Poté, co předsedkyně senátu podala zprávu o stavu věci a konstatovala napadený rozsudek, opatrovník poškozené [REDAKCE] přednesl odvolání, které v písemné formě založeno na čl. 414 – 416 trestního spisu a z něho zmínil stěžejní odvolací námitky. Pro průběh veřejného zasedání neučinil žádných návrhů na doplnění dokazování.
20. Obhájce obžalovaného [REDAKCE] před odvolacím soudem uvedl, že k návrhu poškozené [REDAKCE] na přiznání nemajetkové újmy se vyjádřil už v rámci závěrečné řeči před soudem I. stupně. Vyslovil, že se ztotožňuje s rozsudkem procesního soudu.
21. Státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře uvedla, že odvolání poškozené lze v plném rozsahu přisvědčit. Požadovaná částka náhrady nemajetkové újmy je minimem pro sexuální útok, jemuž byla mentálně retardovaná osoba vystavená. Jde o zvláště zranitelnou oběť. Vyslovila názor, že v souladu s obsahem podaného odvolání opatrovníkem poškozené, není skutečně namístě v tomto ohledu doplňovat dokazování o nějaké psychiatrické či další odborné vyšetření poškozené. Její zdravotní stav je dán a judikatura v tomto ohledu je pestrá a je možno ji vztáhnout i na tento případ. Státní zástupkyně za situace, kdy neučinila dalších návrhů na doplnění dokazování, navrhla, aby bylo vyhověno návrhu opatrovníka na přiznání nemajetkové újmy poškozené [REDAKCE].
22. K výslovnému dotazu předsedkyně senátu opatrovník poškozené uvedl, že odvolání směřuje výhradně proti obžalovanému [REDAKCE]. Je to z toho důvodu, že spoluobžalovaná je matkou

poškozené, nicméně i v průběhu dokazování bylo zjištěno, že obžalovaný [REDACTED] využil slabosti [REDACTED] tak, že ji ovlivnil. On byl ten, kdo byl příčinou zavadového protiprávního jednání a ve své podstatě, byť matka poškozené určitým způsobem umožnila spáchání trestné činnosti, tak hlavním iniciátorem, kdo vyvolal toto jednání, kdo k němu směřoval a díky komu pocítila poškozená právě zásah do osobní integrity, je právě obžalovaný [REDACTED]. Z tohoto důvodu nebylo navrhováno, aby nahradila poškozené nemajetkovou újmu její matka, protože i k rozumové zralosti její dcery, která je na ní závislá, by to nemělo žádný význam.

23. V průběhu veřejného zasedání se do jednací síně dostavila osobně obžalovaná [REDACTED] a omluvila se soudu za svůj pozdní příchod. Obžalovaná odvolacím soudem poučena o svých procesních právech.
24. Dokazování ve veřejném zasedání doplněno o čtení důkazů listinné povahy. Nejprve čteno usnesení Okresního státního zastupitelství v Písku ze dne 18. 1. 2023, č. j. ZT 248/2022-32, na základě něhož byl opatrovníkem poškozené [REDACTED] ustanoven [REDACTED]. Dále přečten návrh na náhradu nemajetkové újmy poškozené na č.l. 339 – 340 trestního spisu a připojení se poškozené s nárokem na přiznání nemajetkové újmy u hlavního líčení konaném dne 20. 6. 2023 (č.l. 385). Poté, co bylo předsedkyní senátu prohlášeno dokazování v rámci veřejného zasedání za skončené, opatrovník poškozené odkázal na závěrečný návrh učiněný v písemně podaném odvolání, tedy požádal, aby odvolací soud výrok o zamítnutí nároku na náhradu nemajetkové újmy zrušil a sám rozhodl tak, že uloží povinnost obžalovanému [REDACTED] zaplatit na náhradě nemajetkové újmy částku 50 000 Kč.
25. Obhájce obžalovaného [REDACTED] označil návrh poškozené za nedůvodný, a to proto, že zavadového jednání se dopouštěl na poškozené nejen tento obžalovaný, ale i obžalovaná [REDACTED]. V souladu s rozhodnutím soudu I. stupně má obhájce obžalovaného za to, že nelze jednoznačně dojít k závěru, jakou újmu obžalovaný poškozené způsobil a v jakém poměru se na tom podílel právě on, popřípadě jakou měrou se na tom podílela i matka poškozené obžalovaná [REDACTED]. Obhájce se plně ztotožnil se závěry soudu I. stupně, tak jak jsou uvedeny v odstavci 2. – 3. na straně 7 napadeného rozsudku.
26. Státní zástupkyně odkázala na své předchozí vyjádření.
27. Obžalovaná v rámci práva posledního slova uvedla, že udělala blbost, byla zoufalá, měla před rozvodem. Nárok na odškodnění pro dceru, ponechává na rozhodnutí soudu.
28. Krajský soud ve smyslu ust. § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal k odvolání poškozené [REDACTED], zastoupené v řízení opatrovníkem [REDACTED] rozsudek soudu I. stupně v dotčeném výroku o náhradě nemajetkové újmy, který byl ve vztahu k osobě poškozené soudem učiněn podle § 229 odst. 1 trestního řádu, přičemž přezkumné povinnosti podrobil taktéž zákonnost řízení, které jeho vydání předcházelo. Po náležitém přezkumu učinil závěr, že odvolání je možno vyhovět, a to z důvodů níže rozvedených.
29. Odvolací soud předesílá, že v celém průběhu trestního řízení neshledal žádného porušení procesních norem. V dané trestní věci bylo správně rozhodováno senátní formou. Okresním soudem v Písku bylo v plném rozsahu respektováno právo obžalovaných [REDACTED] a taktéž i [REDACTED] na jejich obhajobu. Okresní soud v Písku konal ve věci řádně a při zachování veškerých zákonných lhůt hlavní líčení dne 20. 6. 2023, v jehož průběhu bylo vyhlášeno meritorní rozhodnutí. Samotné řízení, které napadenému rozhodnutí předcházelo, netrpí z pohledu odvolacího soudu takovými vadami, které by měly za následek porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit řádné objasnění věci a které by mohly negativně ovlivnit správnost a zákonnost napadeného rozsudku. Nebyly tedy zjištěny žádné vady, které by ve svém důsledku mohly vést ke zrušení rozsudku Okresního soudu v Písku ze dne 20. 6. 2023, č. j. 7 T 54/2023-392.

30. Předně nutno uvést, že v hlavním líčení konaném dne 20. 6. 2023 byla procesním soudem podle § 206b odst. 3 trestního řádu a § 314r odst. 4 trestního řádu schválena dohoda o vině a trestu, která byla uzavřena v sídle Okresního soudu v Písku dne 20. 6. 2023 mezi státním zástupcem [REDACTED] a obžalovanou [REDACTED], trvale bytem [REDACTED] toho času ve vazbě ve Vazební věznici MS ČR v [REDACTED], zastoupené obhájcem [REDACTED], advokátem se sídlem [REDACTED] a dohoda o vině a trestu, která byla uzavřena v sídle Okresního soudu v Písku dne 20. 6. 2023 mezi státním zástupcem [REDACTED] a obžalovanou [REDACTED], trvale bytem [REDACTED] a na základě těchto dohod o vině a trestu byl ohledně dvou zmíněných obžalovaných vydán rozsudek soudu I. stupně.
31. Z protokolu o hlavním líčení ze dne 20. 6. 2023 se podává, že procesní soud podle § 206c odst. 6 trestního řádu přijal prohlášení viny obžalovaného [REDACTED] ohledně skutků v bodech 1) – 3), 6), 7) a 8) obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Písku ze dne 18. 4. 2023, č. j. ZT 248/2022-134, a to i ohledně právní kvalifikace jeho jednání. Dokazování v rozsahu, v jakém obžalovaný [REDACTED] prohlásil svou vinu soud neprováděl, omezil se na provedení důkazů ve zbylém rozsahu. V hlavním líčení bylo následně vyhlášeno meritorní rozhodnutí, které se stalo předmětem stávajícího odvolacího řízení. Protože se po vyhlášení rozsudku všichni obžalovaní i státní zástupce vzdali práva odvolání a prohlásili, že netrvají na vyhotovení odůvodnění a současně obžalovaní prohlásili, že si nepřejí, aby v jejich prospěch podali odvolání jiné oprávněné osoby, soud vyhotovil zjednodušený rozsudek, který neobsahuje odůvodnění (§ 129 odst. 2 trestního řádu).
32. Odůvodnění napadeného rozsudku se tedy omezilo pouze na výrok o náhradu nemajetkové újmy podle § 229 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k poškozené [REDACTED]. Toto odůvodnění je obsaženo v napadeném rozsudku na jeho straně 6 – 7.
33. S ohledem na rozsah podaného odvolání ze strany poškozené [REDACTED] zastoupené v řízení opatrovníkem, zaměřil odvolací soud svou přezkumnou povinnost výhradně na výrok, který byl soudem I. stupně učiněn v rámci adhezního řízení podle § 229 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k její osobě.
34. Je objektivně doloženo, že usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Písku ze dne 18. 1. 2023, č. j. ZT 248/2022-32, byl podle § 45 odst. 2 trestního řádu ustanoven poškozené [REDACTED] bytem [REDACTED] pro potřeby daného trestního řízení opatrovník k výkonu jejích práv, a to [REDACTED], advokát se sídlem [REDACTED].
35. Po napadení obžaloby tento opatrovník uplatnil včas a řádným způsobem návrh na přiznání nemajetkové újmy poškozené [REDACTED] (č.l. 339 – 340 trestního spisu), který směřoval vůči obžalovanému [REDACTED]. Poškozená uplatnila nárok na nemajetkovou újmu v podobě duševních útrap ve smyslu § 2956 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku ve výši 50 000 Kč. Podle uplatněného návrhu poškozená trpí duševní poruchou – středně těžkou mentální retardací při Downově syndromu, kdy u ní nedošlo k plnému rozvinutí rozumových schopností, její rozpoznávací a ovládací schopnosti jsou podstatně sníženy až vymizely. Poškozená nedokáže samostatně rozhodovat a je zcela závislá na opatrovníkovi, své matce, obžalované [REDACTED]. Za této situace byla poškozená [REDACTED] nucena strpět sexuální aktivity obžalovaného [REDACTED], kdy projevovala svůj nesouhlas s jeho jednáním, a to zcela zřetelně a jasně, sexuální aktivity obžalovaného jí byly nepříjemné, přesto v nich však obžalovaný pokračoval.
36. Z protokolu o hlavním líčení ze dne 20. 6. 2023 vyplývá, že procesní soud konstatoval připojení se poškozené [REDACTED] s nárokem na náhradu nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč, s tím že její opatrovník plně odkázal na svůj písemný návrh.

37. S ohledem na shora řečené, měl tedy procesní soud dány veškeré procesní podmínky k tomu, aby kvalifikovaně o návrhu poškozené na náhradu nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč rozhodl. Procesní soud tak učinil a ve smyslu ust. § 229 odst. 1 trestního řádu odkázal poškozenou [REDAKCE] s jejím nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních, což je z pohledu odvolacího soudu rozhodnutím nesprávným. Odvolací soud se naprosto neztotožňuje s výkladem, který soud I. stupně prezentuje v odstavci 3. na straně 7 napadeného rozsudku, kde uvádí, že poškozená, jak z obsahu spisu plyne, trpí duševní poruchou, jejíž existence odůvodňuje nutnost znaleckého zkoumání směrem ke zjištění vlivu a intenzity zásahu do její duševní integrity, resp. ke zjištění, jak jednání obžalovaného duševně zasáhlo poškozenou a jaké duševní útrapy jí jednáním obžalovaného byly způsobeny. S ohledem na zjištěnou duševní poruchu poškozené nelze dle soudu I. stupně bez znaleckého zkoumání zhodnotit zásah do její duševní sféry způsobený jednáním obžalovaného. Procesní soud navíc uvádí, že zásah byl způsoben nejenom jednáním obžalovaného [REDAKCE], ale i jednáním matky poškozené, spoluobžalované [REDAKCE], jež jakožto opatrovnice a matka zneužila závislosti poškozené na její osobě. Je zde tak dána též otázka míry zavinění zásahu do osobnostních práv poškozené, přičemž i tuto okolnost je potřeba zkoumat ve vztahu k duševní poruše poškozené. Všechny tyto okolnosti, které odůvodňují potřebu obsáhlého dokazování ve věci, jež by podstatně protáhlo trestní řízení, tak vedly soud k postupu ve smyslu ust. § 229 odst. 1 trestního řádu.
38. V dané trestní věci je poškozená [REDAKCE] zvláště zranitelnou obětí ve smyslu § 2 odst. 4 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů) a lze ji považovat za velmi specifickou poškozenou, která trpí duševní poruchou – středně těžkou mentální retardací při Downově syndromu, s rozumem menšího dítěte. V hlavním líčení bylo jednoznačně prokázáno, že jednáním obžalovaného [REDAKCE] bylo závažně a zcela úmyslně zasaženo do její osobní integrity v intimní oblasti vlastní sexuality, která je u ní nezralá pro její mentálně nízký věk, když k sexuálnímu uspokojení obžalovaný zneužil bezbrannosti poškozené. Bylo pak s dostatkem prokázáno, že byla porušena přirozená práva poškozené na důstojnost, čest i soukromí. Tak, jak trefně zmínil opatrovník poškozené ve svém opravném prostředku, sexuální trauma je u poškozené [REDAKCE] obecně zvýšeně rizikové, a to z hlediska pozdních následků. Samotnou skutečnost, že poškozená není nyní schopna detailně popsat prožité utrpení, případně bez výrazných emočních projevů, nelze ale přeceňovat, protože jde o její přirozený projev, který vyplývá z jejího mentálního stavu a věku. Samotné okolnosti případu pak rozhodně do budoucna nevylučují nebezpečí celoživotních traumat i přesto, že doposud nebyly prokázány negativní následky na psychice poškozené. Bylo prokázáno, že poškozená jednání obžalovaného [REDAKCE] pocítovala zcela negativně, vyjadřovala se odmítavě, jeho jednání jí bylo značně nepříjemné, a to i přes přítomnost její vlastní matky. Lze pak souhlasit i s tvrzením opatrovníka poškozené, že jednání matky [REDAKCE] bylo zcela prokazatelně ovlivněno osobou obžalovaného [REDAKCE], který ostatně i sám v řízení před soudem I. stupně uvedl, že využil nerozhodnosti a ovlivnění matky k tomu, aby nedokázala jeho jednání v rozporu se zákonem zabránit. Lze dovodit, že ji určitým způsobem zmanipuloval.
39. Tak, jak vyplývá z ustálené soudní judikatury, prožití duševních útrap, které způsobeny znásilněním poškozeným osobám (v daném případě zneužití bezbrannosti poškozené), není třeba dokazovat znaleckými posudky.
40. Podle § 2956 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku, vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tímto způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy. Podle § 2957 citovaného zákoníku platí, že způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohružky, zneužití závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinku zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost, nebo v důsledku diskriminace poškozeného se zřetelem na jeho pohlaví, zdravotní stav, etnický původ, víru nebo i jiné obdobně závažné důvody. Vezme se rovněž v úvahu obava poškozeného



ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví, pokud takovou obavu hrozba nebo jiná příčina vyvolala.

41. Za dané situace všechny soudem zjištěné skutečnosti dle názoru odvolacího soudu umožňovaly soudu I. stupně správně posoudit intenzitu způsobených duševních – psychických útrap poškozené [REDAKCE], coby zvláště zranitelné oběti, aniž by byl dán důvod k vyžadování a provedení dalšího důkazu (znaleckého posudku), který by měl posoudit její subjektivní vnímání celého incidentu. Procesní soud měl tedy problematiku oprávněnosti návrhu poškozené na náhradu nemajetkové újmy posuzovat velmi pečlivě a z individuálního hlediska, a to s ohledem na postavení poškozené jako zvláště zranitelné oběti. Poškozená prostřednictvím svého opatrovníka požádala o náhradu nemajetkové újmy vůči obžalovanému [REDAKCE] v částce 50 000 Kč. Požadovaná částka náhrady nemajetkové újmy je svojí výší zcela minimální pro sexuální útok, jemuž byla mentálně retardovaná poškozená vystavena. Navíc obžalovaný [REDAKCE] byl tou osobou, která zavdala příčinu závadového protiprávního jednání a byť matka poškozené určitým způsobem umožnila spáchání trestné činnosti, tak zcela hlavním iniciátorem, který vyvolal toto jednání, byl jednoznačně obžalovaný [REDAKCE].
42. Odvolací soud je přesvědčen, že vzhledem k charakteru trestné činnosti (bod 8. napadeného rozsudku) a jejím specifikům bylo možno o nároku poškozené na náhradu nemajetkové újmy kvalifikovaně a v pozitivním slova smyslu rozhodnout. Požadovaná finanční částka, která představuje náhradu nemajetkové újmy není nikterak přemrštěná, je řádově nižší, než je v obdobných případech běžné. Nelze tvrdit, že by odvolací soud nevezal v úvahu veškerá rozhodná kritéria, která jsou pro určení výše náhrady nemajetkové újmy rozhodná. Odvolací soud dospěl ke stanovisku, že pro potřeby adhezního řízení, tedy rozhodnutí o oprávněnosti nároku poškozené [REDAKCE] na náhradu nemajetkové újmy, není třeba provádět další dokazování v podobě znaleckého zkoumání, jak tvrzeno procesním soudem.
43. Odvolací soud tedy vyhodnotil nárok poškozené [REDAKCE] na náhradu nemajetkové újmy za oprávněný, a to ve vztahu k obžalovanému [REDAKCE], o čemž již pojednáno výše.
44. Z tohoto důvodu, když plně přisvědčil argumentaci oprávněného prostředku poškozené, zastoupené v řízení opatrovníkem, podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 trestního řádu k odvolání poškozené napadený rozsudek ve výroku učiněném podle § 229 odst. 1 trestního řádu zrušil a podle § 259 odst. 3 trestního řádu nově rozhodl tak, že obžalovaný [REDAKCE] se při nezměněném výroku o vině, uloženém trestu, uloženém ochranném ústavním sexuologickém léčení, podle § 228 odst. 1 trestního řádu zavazuje povinností zaplatit poškozené [REDAKCE] zastoupené jejím opatrovníkem, na náhradě nemajetkové újmy částku 50 000 Kč.

#### Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat do dvou měsíců od jeho doručení dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně prostřednictvím soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni (§ 265c tr.ř., § 265e odst. 1 tr.ř.), a to ve trojíh vyhotovení.

Dovolání mohou podat:

- a) nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného,
- b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d odst. 1 tr.ř.).

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Neuwirthová

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 tr.ř.).

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 1, 2 tr.ř.).

Poškozený má možnost žádat o uspokojení nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, za který byla obžalovanému uložena majetková sankce tímto rozhodnutím, a to podle zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových a trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů.

Tábor dne 6. 12. 2023

JUDr. Jiřina Roubíčková v. r.  
předsedkyně senátu